Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 135 (5228).

11 ИЮЛЬ ПАЙШАНБА

1974 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ПАРРАНДАБОҚАРЛАР ЗАФАРИ

Қуйи Чирчиқ райони паррандабоқарлари Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб астойдил меҳнат қилганликлари туфайли ярим йиллик планни муддатидан илгари шараф билан адо этдилар. Олти ойлик планда белгиланган 174 минг дона ўрнига 472,1 минг дона тухум тайёрланди ва ярим йиллик план 271,3 процент бажарилди. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан салкам 100 минг дона кўп тухум етказиб берилди.

Бу ютуққа Димитров номли, Ҳамза номли, Ленин номли, Свердлов номли ва «Победа» колхозлари паррандабоқорлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Районда тухум тайёрлаш ва давлатга топшириш давом этмоқда.

Б. ЙЎЛДОШЕВ.

МУЗЕЙ БАЙРОҒИДА ОРДЕН

Мамлакатимиздаги энг муҳим илмий ва маданий-маориф муассасаларидан бири — революция ёдгорликлари ҳазинаси — Ленин орденли СССР Марказий революция музейи 50 ёшга тўлди. Музей социализм ютуқларини актив пропаганда қилганлиги ва меҳнаткашларни Коммунистик партия ва совет халқининг революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари руҳида тарбиялаш борасидаги самарали ишлари учун СССР Олий Совети Президиумининг фармони билан иккинчи орден — Октябрь Революцияси ордени билан мукофотланганди.

9 июль куни Москвада давлат марказий концерт залида партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг вакиллари, революция ветеранлари, пойтахт корхоналари ва Москва областининг меҳнаткашлари, фан ва маданият арбоблари, Москвадаги музейларнинг ходимлари йиғилдилар. Бу ерда музейнинг 50 йиллиги ва унга орден топширилишига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди.

Йиғилиш аҳли КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросидан иборат фахрий президиумни ғоят баланд руҳ билан сайлади.

Йиғилишда СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Г. С. Дзоценидзе нутқ сўзлади.

У музей коллективини юксак мукофот муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати номидан қизғин ва самимий табриклади.

СССР Марказий революция музейининг директори Ф. Г. Кротов жавоб нутқида музей фаолиятига берилган юксак баҳо учун партия ва ҳукуматга, КПСС ленинчи Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросига самимий миннатдорчилик билдирди. У қўш орденли музейнинг коллективи юксак мукофотдан, КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукуматининг оталарча диққат-эътибори ва ғамхўрлигидан илҳомланиб, бундан буён ҳам ўзининг фахрли миссиясини муносиб равишда давом эттираверади, деб таъкидлади.

[ТАСС].

ИЛҒОР САБЗАВОТКОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети областлар, районлар, колхозлар ва совхозлар ўртасида сабзавот-полиз маҳсулотлари ва картошкани давлатга сотиш юзасидан ўтказилаётган социалистик мусобақанинг 1974 йил 1 июлгача бўлган якунларини қараб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил Байроғини Сурхондарё областига (область партия комитетининг секретари ўртоқ **Муродов**, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Каримов**, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **Саидаҳмедов**, совхозлар трестининг директори ўртоқ **Қувондиқов**, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ҳарид қилиш ва унинг сифати бўйича бош давлат инспектори ўртоқ **Болтаев**, область матлубот союзи правлениесининг раиси ўртоқ **Жумаев**) беришга қарор қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил Байроғини Фарғона областининг Олтиариқ районига (район партия комитетининг секретари ўртоқ **Зокиров**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Маматхонов**, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармасининг раиси ўртоқ **Бозоров**, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва унинг сифати бўйича бош давлат инспектори ўртоқ **Мамадалиев**, район матлубот союзи правлениесининг раиси ўртоқ **Мирзаматов**) беришга қарор қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил Байроғини Андижон область Избоскан районининг «Партия XX съезди» колхозига (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ **Тиллабоев**, партия комитетининг секретари ўртоқ **Комилов**, бош агроном ўртоқ **Эгамов**) беришга қарор қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил Байроғини Сурхондарё область, Жарқўрғон районидаги «Ленин йўли» совхозига (совхоз директори ўртоқ **Тўлаков**, партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Олломуродов**, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Бобонов**, бош агрономи ўртоқ **Ёқубов**) беришга қарор қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини Тошкент область Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхозига (совхоз директори ўртоқ **Мелибоева**, партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Мирзоҳидов**, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ **Абдуллаев**, бош агрономи ўртоқ **Расулов**) беришга қарор қилинди.

ЎзССР ва Ўз Компартиянинг 50 йиллиги олдидан

ПОЙТАХТ ОБЛАСТИ ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

ПАХТАКОРНИНГ КУНДАЛИК ИШЛАРИ

СУВНИ ТЕЖАБ-ТЕРГАБ САРФЛАЙЛИК

ФАРҒОНА ва Зарафшон водийларида ғўза гулламоқда, Ўзбекистоннинг жанубий зоналари, Сурхондарё этакларидаги пахтазорларда эса ғўза кўсаклай бошлади. Баҳор кеч келганлиги туфайли ўсимлик ривожланишдан орқада қолди. Бунинг устига сув-танқислиги рўй бериб турибди, бу кейинги йилларда учраган жуда камдан-кам ҳодисадир. Ўзбекистон деҳқонлари ана шундай мураккаб шароитда мўл ҳосил етиштириш учун қандай кураш олиб бормоқдалар?

Оққўрғон районидаги Ҳамид Олимжон номли колхозда Бобохон Отахонов мана қирқ уч йилдирки, пахта етиштириб келмоқда. Унга қарашли ерлар бир вақтлари тўқайзорлардан иборат бўлиб, Чирчиқ дарёсининг этакларида қамишзорлар ўсиб ётарди. Бу ерларни тозалаш, қайта ишлов бериш, ҳосилдор участкаларга айлантириш учун озмунча вақт кетмади. Ўтган мавсумда миришкор пахтакор ҳар гектаридан 40 центнердан ошириб ҳосил олди. Бу йил эса 50 центнерни мўлжаллаб меҳнат қилаётир.

Чигит бир текис униб чиқиб, ниҳоллар дуркун ўсабошлаган эди. Лекин бирданига офат юз берди — қаттиқ жала ёғиб, ниҳолларни дўл урди. Анча экин майдонига зиён етказилди. Лекин Бобохон бўш келмади. Табиий офат натижасида зарарланган участкаларни қайтадан ҳайдаб, янгидан чигит экилди. Кўрилган зиённинг ўрнини қандай қоплаш керак? Унинг синовдан ўтказилган ўз усули бор эди. Ёш ниҳолларни тўйдириб озиқлантириб, сўнг суғориш керак. Лекин қўшимча намни қаердан олиш лозим? Ана шунда кўп йиллик тажриба қўл келди. Қатор оралари чуқур қилиб ҳайдалиб, маҳаллий ўғитлар минерал ўғитларга аралаштириб солинди, ғўзанинг сувига шерик бўладиган бегона ўтлар ўз вақтида йўқотилди. Ўсимликнинг чанқовини қондиришнинг энг ишончли воситаси эди бу.

Бобохон Отахонов ғўзага учинчи комплекс ишлов беришни туғаллаяпти. Ғўза иккинчи марта суғорилаётир. Деҳқон қувонмоқда. Ғўзалар гуркираб ўсиб, гул кўрсата бошлади. Мўл ҳосилдан дарак бермоқда.

Ўзбекистон деҳқонлари мўл ҳосил етиштириш учун шу кунларда астойдил меҳнат қилмоқдалар. Кунлар эса ниҳоятда иссиқ келмоқда. Агар далалар ўз вақтида сувга қондирилмаса, у ҳолда ғўза чанқаб қолиши ҳеч гап эмас. Сув танқислигини бартараф этиш учун қандай тадбирлар кўрилаётир.

— Ҳозирги пайтда бизнинг сув запасларимиз, — дейди Наманган область партия комитетининг биринчи секретари М. Иброҳимов, — одатдагидан уч баравар камдир. Агар ўтган йили Косонсой сув омборида 106 миллион кубометр сув тўпланган бўлса, ҳозир эса бу ерда атиги 38 миллион кубометр сув бор. Сувдан фойдаланишни қатъий ҳисоб-китоб асосида олиб бориш талаб этилади. Лекин бу тадбирнинг ўзигина кифоя қилмайди. Шу туфайли биз ер ости сувларидан ҳам фойдаланишга қарор қилдик. Қисқа вақт ичида 50 та қудуқ ковланди. Тез орада яна 6 та ана шундай ерости сув манбаи ишга туширилади. Сув камчил бўлган шароитда ҳосилнинг тақдири кўп жиҳатдан сувчиларга, уларнинг маҳоратига, виждонан меҳнат қилишларига боғлиқдир. Ҳозир суғоришнинг янги усуллари жорий этилмоқда. Агар илгарилари суғориш группа усулида амалга оширилган бўлса, эндиликда ҳар бир сувчига 10—15 гектар экин майдони бириктиб қўйилмоқда. Уларнинг меҳнатига оширилган миқдорда ҳақ тўлаш белгилаб қўйилди. Ғўзани тунда суғориш кенг кўламда йўлга қўйилмоқда. Бунга амал қилаётган хўжаликларда сувдан фойдаланиш самарадорлиги 96—99 процентга етмоқда.

Лекин ҳамма ерда ҳам сувчиларнинг меҳнати намунали ташкил этилмаган. Сувдан фойдаланиш устидан етарли назорат олиб борилмаётган ва ҳисоб-китоб қатъий йўлга қўйилмаган жойларда сувдан фойдаланиш самарадорлиги 70 процентдан ортмаётир. Буни шу билан изоҳлаш керакки, айрим хўжаликларда сувчилар бошқа ишларга ҳам жалб этилмоқда. Масалан, Тошкент областидаги Ўрта Чирчиқ районида 1900 сувчидан далада 800 дан ортиқроқ киши далада меҳнат қилаётир. Шунинг учун ҳам каттагина майдонлардаги ғўза ўз вақтида суғорилмаётир, ўсимлик ривожланишдан орқада қолмоқда.

Сув ҳосилнинг онаси дейишади, ўзбеклар. Шундай экан, ҳар бир литр сувдан тежаб-тергаб фойдаланган хўжаликларгина кўзлаган мақсадга эришадилар. Ана шундагина пахтадан мўл ҳосил етиштириш мумкин.

И. МУҚИМОВ,
«Правда» мухбири.
Ўзбекистон ССР.
(«ПРАВДА» газетаси, 7 июль).

ҒАЛЛА—ДАВЛАТГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒАЛЛА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 10 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — халқ хўжалик плани (тонна ҳисобида), иккинчи стун — бир кунда тайёрлангани, учинчи стун — мавсум бошидан бери (процент ҳисобида).

Бекобод	400	14,0	232,3
Чиноз	400	—	127,5
Урта Чирчиқ	1500	5,9	106,6
Бўка	300	—	84,7
Оҳангарон	3630	3,4	80,4
Пискент	800	2,2	65,6
Бўстонлиқ	3800	3,9	50,8
Юқори Чирчиқ	7170	3,3	30,3
Область бўйича	18000	4,1	64,9

ОРБИТАДА „ЕРНИНГ ИШЛАРИ“

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 10 июль. (ТАСС). Учувчи бошқарадиган «Салют-3» илмий станциясининг бортидаги Бешинчи иш куни 10 июль Москва вақти билан тунги соат иккиларда тугади. Космонавтлар Павел Попович билан Юрий Артюхин ер юзи ва атмосферасини тадқиқ этдилар. Жумладан, атмосферадаги оптик ҳодисалар билан қуёш нурланиши ўзаро таъсирида уларнинг авж олиш динамикасини ўрганиш мақсадида тунги, шомги ва кундузги уфқлар кузатилди. Бунда ер юқори атмосферасини ўрганишнинг структуравий хусусиятларини очишга алоҳида эътибор берилди.

«Салют-3» станцияси экипажининг олтинчи иш куни соат 9 дан 40 минут ўтганда бошланди. Командир ва борт инженер эрталабки процедура ва нонуштадан сўнг кейинги иш программаларини бажаришга киришдилар.

Медицина аппаратлари ёрдамида ўпка вентиляцияси тадқиқ этилди, шунингдек, нафасдан чиқарилаётган ҳаво пробаси олинди. Бу ҳаво кейинчалик ерда лабораторияда анализ қилинади. Шу экспериментдан мақсад вазнсизлик шароитида космонавтлар тинч турганларида ва турли операцияларни бажараётганларида энергия сарфи даражасини аниқлашдан иборатдир.

Попович ва Артюхин ўртоқлар ўзларини яхши ҳис этяптилар. Ҳамма бортавий системалар ва аппаратлар нормал ишлаб турибди, бўлмаларда ердагига яқин шароитлар сақланмоқда.

«Салют-3» станцияси ҳамон учмоқда.

ПАХТАЗОР ТАБАССУМИ

Механизатор тракторда далаларни оралаб ўтганда, сувчи пайкалга оби-ҳаёт тараганда, пахтакор қаторларда маржон-маржон тер тўкканда далалар яшнаб кетади.

Бободеҳқон саратон оташига бардош бериб, далаларда фидокорона меҳнат қиляпти. Кечаги мурғак ғўзалар бўй чўзиб, шохига шох қўшиб, бақувват бўлиб ўсмоқда. Бу катта мақсадни кўзлаб меҳнат қилаётган деҳқонларнинг ҳаракати, ғайрат-шижоати туфайлидир.

Чирчиқ билан Оҳангарон дарёси оралиғидаги унумдор ерларнинг бағридан «оқ олтин» ундириб, эл-юрт ўртасида обрў-эътибор орттираётган «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози коллективи юбилей йилида катта майдонларнинг ҳар гектаридан 41 центнердан ҳосил етиштиришга қарор қилганлар. Ўтган йили улар гектаридан 39 центнердан ҳосил олганликларини айтадиган бўлсак, бу йилги социалистик мажбуриятлари бажарилишига ишонч ҳосил қиламиз.

Совхоз пахтакорлари бу йил барча майдонларга чигитни 90 сантиметр кенгликда экдилар. Далаларнинг ҳаммасига гербицид солинди. Бу хўжаликда ғўзалар ягана қилинмайди. Чунки уяларга чигит санаб ташланади, битта чигит ошиқча ишлатилмайди, битта ҳам кам бўлмайди. Униб чиққан чигитнинг ҳаммаси тарбиялаб ўстирилади.

Шу кунларда совхоз далаларида ўнлаб чопиқ тракторлари эрта тонгдан қош қорайгунча тўхтовсиз ишлаб турипти. Мўл ҳосил ишқида кунни тунга улаб меҳнат қилаётган сувчилар ҳар бир қаторга қўйилган оби-ҳаётни кузатиб борадилар. Бундан ташқари, 13 та сунъий ёмғир ёғдирадиган установка ишлаб турипти. Сув камчил бўлган бу йилги шароитда унинг бир грамми ҳам нобуд қилинмаётир. Шунинг учун ҳам ғўзаларнинг ривожи жуда яхши. Шоналар гулга, гуллар кўсакка айланмоқда. Ҳар галги сувдан кейин ер етилиши билан кенглиги ва чуқурлиги тўла эътиборга олинган ҳолда сифатли культивация ўтказилаётир.

Совхоз коллективи ғўзаларни юқори сифатли парвариш қилиб, июль ойида ҳар туп ғўзада социалистик мажбуриятни қоплайдиган даражада ҳосил бўлишини таъминлаш учун астойдил курашмоқда. Деҳқон меҳнатидан далалар кулиб, табассум қилиб боқмоқда.

М. ЭГАМБЕРДИЕВА,
Қуйи Чирчиқ райони.

НИҲОЛЛАР ЯШНАМОҚДА

2-«Пискент» совхозининг 4-бўлимидаги 2-бригада аъзолари 80 гектар майдонга барака уруғини қадаган эдилар. Шу кунларда ниҳоллар барқ уриб ўсмоқда. Барча майдондаги ғўзалар текис гулга кириб тугунча ҳосил қилмоқда. Қатор ораларига тўртинчи марта ишлов берилаётир.

— Ўтган йили, — дейди бригада бошлиғи Ҳайдар Қаршиев, — ҳар гектар ердан 28 центнердан ҳосил йиғиштириб олган эдик. Бу йилги марраmиз — 35 центнер.

Улар олган мажбуриятларини бажариш учун тинмай ҳаракат қилмоқдалар. Сувчилардан А. Аширов ва П. Маҳмудов, ишчилардан Н. Қаршиевалар бошқаларга ўрнак бўлмоқда.

Ҳ. ПАРДАЕВ.

Н. В. ПОДГОРНИЙНИНГ СОМАЛИДА БЎЛИШИ

МОГАДИШО, 9 июль. (ТАСС махсус мухбири). Сомали Демократик Республикаси Олий Революцион кенгашининг президенти генерал Муҳаммад Сиад Барре расмий визит билан бу ерга келган СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний шарафига 8 июль куни Могадишода зиёфат берди.

Зиёфатда совет томонидан — СССР Министрлар Советн раисининг ўринбосари И. В. Архипов, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, СССР Мудофаа министрининг биринчи ўринбосари армия генерали С. Л. Соколов, Совет Иттифоқининг Сомалидаги элчиси А. С. Пасютин ва бошқа расмий кишилар; Сомали томонидан — Олий Революцион кенгашнинг вице-президентлари генерал Муҳаммад Али Самантар ва полковник Исмоил Али Абукар, Олий Революцион кенгаш аъзолари, Сомали Демократик Республикаси ҳукуматининг аъзолари ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда Муҳаммад Сиад Барре билан Н. В. Подгорний нутқ сўзладилар.

Муҳаммад Сиад Барре билан Н. В. Подгорнийнинг нутқлари диққат билан тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

Муҳаммад Сиад Барре Совет-Сомали дўстлигини мустаҳкамлашга, бутун дунёда тинчлик ишини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшганлиги учун Н. В. Подгорний Сомали ҳукуматининг қарорига мувофиқ мамлакатнинг олий мукофоти — Катта Сомали Юлдузи орденига сазовор бўлганлигини маълум қилди. У ҳозир бўлганларнинг қарсаклари остида орденни Н. В. Подгорнийга топширди.

Могадишо шаҳар кенгашининг раиси майор Ҳасан Апшир Фараҳ шу куни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В, Подгорний шарафига қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида совет томонидан — Н. В. Подгорнийга ҳамроҳ бўлган расмий кишилар; Сомали томонидан — Олий Революцион кенгаш президенти генерал Муҳаммад Сиад Барре, Олий Революцион кенгаш вице-президентлари генерал Муҳаммад Али Самантар, полковник Исмоил Али Абукар ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Ҳасан Апшир Фараҳ билан Н. В. Подгорний нутқ сўзладилар.

Ҳасан Апшир Фараҳ Н. В. Подгорнийга Сомали пойтахти — Могадишонинг рамзий калитини топширди.

* * *

МОГАДИШО, 9 июль. (ТАСС махсус мухбири). Бугун бу ерда расмий визит билан Сомали Демократик Республикасида меҳмон бўлиб турган СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний билан Сомали Олий Революцион кенгашининг президенти генерал Муҳаммад Сиад Барре ўртасида музокаралар бошланди.

Дўстона, самимий вазиятда ўтаётган музокаралар чоғида томонлар ўз мамлакатларининг ички ва ташқи аҳволи тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар.

Н. В. Подгорний саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида тўққизинчи беш йиллик топшириқларини бажаришда совет халқи эришаётган муваффақиятлар тўғрисида, КПСС XXIV съезди ишлаб чиққан ва тасдиқлаган Тинчлик программасининг муваффақиятли равишда амалга оширилаётганлиги ҳақида гапириб берди.

Муҳаммад Сиад Барре сомали халқи 1969 йилги революциядан кейин мамлакатнинг иқтисодий ва маданий қолоқлигини бартараф қилиш соҳасида, Сомали Демократик Республикасининг сиёсий мустақиллигини мустаҳкамлаш борасида сарфлаётган куч-ғайратига тўхталиб ўтди.

Турли соҳаларда Совет-Сомали ҳамкорлигини янада ривожлантириш ва кучайтириш масалалари юзасидан, шунингдек баъзи бир халқаро проблемалар юзасидан батафсил фикрлашиб олинди.

Музокаралар давом эттирилади.

ҲАШАРОТГА ҚАРШИ КУРАШДА ЯНГИ УСУЛ

Икки-уч йил бўлдики Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг ўқитувчиси Х. Мирзалиева ўз шогирдлари билан Ўрта Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхозда қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва ҳашаротларига биологик усулда қарши кураш олиб бормоқда. Бу иқтисодий жиҳатдан катта фойда келтирмоқда ва энг муҳими, ташқи муҳитга химикатлар сингари зарар келтирмайди. Лабораторияларда миллионлаб урчитилган фойдали «ҳашарот»лар пахта далаларига қўйиб юборилади. Улар ғўзага тушган зарарли ҳашаротларни еб қуритади. Суратда: лаборатория бошлиғи, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Ҳ. Р. Мирзалиева (ўртада, чапдан) ва лаборатория ходимлари иш устида.

А. Абалян фотолари.

ЧОРВАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ — ҲАММАНИНГ ЭЪТИБОРИДА

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТНИНГ БАЖАРИЛИШИ ТЎҒРИСИДАГИ МАСАЛАНИ СУТ-ТОВАР ФЕРМАСИ ХОДИМЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛАДИЛАР

Колхоз илгари шаҳардан анча узоқда эди, ҳозир бирмунча яқинлашиб қолди: у берироққа сурилгани йўқ, шаҳар кенгайиб, колхоз ерлари билан туташай, деб турибди.

Кейинги йилларда юз берган ўзгаришлар колхоз хўжалиги тармоқларини давр талаби, шароитига қараб ўзгартиришни тақозо қилади. Асосий вазифаси сабзавот уруғчилиги билан шуғулланиш бўлган бу колхозда теплица ташкил этиш, унинг майдонини йил сайин кенгайтириш, ҳар квадрат метрдан оладиган ҳосил миқдорини ошириш, чорвачиликка келганда уни сутчиликни ривожлантириш йўли асосида олиб бориш чин мақсад қилиб қўйилди.

Яқинда ферма ходимлари — сут соғувчилар, молбоқарлар, мутахассислар ва озуқа етиштириш бригадасининг аъзолари колхоз правлениеси, партия бюроси аъзолари иштирокида ярим йиллик натижаларни муҳокама қилдилар. Бу йиғилишда бош зоотехник Саид Умиров ҳисоб берди.

— Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи тўртинчи йилидан олти ойи ўтиб бўлди. Ишимизни бултурги шу даврдагига солиштирадиган бўлсак, бирмунча олдинга силжиш юз берганлигини кўрамиз. Масалан, ўтган йили олти ой давомида ҳар бир сигирдан 1070 килограммдан, бу йил эса шу давр ичида 1481 килограммдан сут соғиб олинди. Ҳар бир сигирдан 411 килограммдан. Бунинг боиси қаерда?

Қисқа қилиб айтганда, биз сигирларни рационда белгиланган озуқалар билан тўйдириб боқиш соҳасида анчагина ишлар қилдик. Иккинчидан, сут соғувчиларимизнинг меҳнатларига ҳақ тўлаш тубдан ўзгартирилди. Учинчидан, сигирлар зотини яхшилаш соҳасида 7—8 йил давомида узлуксиз қунт билан олиб борилаётган ишимиз дастлабки натижалрни бера бошлади.

Ўзларингизга маълум, сут соғувчилар меҳнатига ҳақ тўлашда янги усулни амалга оширяпмиз. Қиш ойларида сут соғиш ишлари бирмунча мураккаблашади. Шуни ҳисобга олиб, қиш даврида сут соғувчига ҳар бир килограмм соғилган сут учун 4 тийиндан ҳақ тўланади. Бошқа вақтларда юз килограмм сут соққан кишига 2 сўм 50 тийин тўланиши норма қилиб қўйилганини айтадиган бўлсак, килограммига 4 тийиндан тўлаш шу соҳада ишлаётган кишиларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш йўлида ғайрат кўрсатаётганликларини исбот этади. Бу тадбир колхозда сут соғиш даражасини кескин ошираётганини биз равшан сезиб турибмиз.

Буни яна аниқроқ англаш учун шу фактни келтириш кифояки, бир кунда бир сигирдан сут соғиш нормаси 6,5 килограмм қилиб белгиланган ҳолда ўтган йили 7 килограмм бўлган эди. Бу йил эса 10 килограммга чиқарилди. Айрим сут соғувчилар 12—15 килограммдан, ҳатто ундан ошириб серқаймоқ сут соғиб олаётирлар.

Фермамизда сигирлар зотини яхшилаш соҳасида, юқорида айтилганидек, кўп йиллардан бери қунт билан иш олиб бормоқдамиз. Бундан 8—9 йил илгари фермамизда асосан жайдари моллар боқилар эди. Уларга кўплаб озуқа едирилса ҳам, лекин маҳсулот биз кутган миқдорда бўлмас эди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти қўшнимиз — Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институти олимлари ва мутахассислари билан ҳамкорликда иш олиб бориб, сигирларни зотдор сигирлар авлоди билан урчитиш ҳисобига подадаги мол зотини яхшилаш юзасидан қатор ишларни амалга оширдилар. Биз ўзимизда яратилган ғунажинларни яхши парвариш қилиб, биринчи йилданоқ соғиш ишларини тажрибали кишиларга топшириб, аста-секин, зотдор, серсут сигирларни кўпайтира бордик.

Тажриба шуни кўрсатдики, биринчи йил бузоқлаган ғунажинлар ҳар қандай яхши боқилгани билан тажрибали кишилар томонидан соғилмаса, у сутини кўпайтирмайди. Биринчи йилида яхши соғилган ва кўп сут беришга одатлана бошлаган ғунажин сигир бўлгандан кейин ҳам йил сайин сутига сут қўшаберади.

Ораларингизда Норбуви опа Маҳмудова ўтирибдилар. У киши фермамизнинг меҳнаткаш, ёшларга ғамхўр, ўз тажрибасини бошқаларга бажонидил ўргатадиган ҳурматли опахонларимиздан. Биринчи туққан ғунажинларни шу кишига топшириб қўйганмиз. Куни-кеча ярим йиллик иш натижалари ҳисоб-китоб қилинганда биринчи йил туққан ғунажинларнинг ҳар биридан олти ой давомида 1840 килограммдан сут соғиб олибдилар. Демак, бу ғунажинлар яна икки-уч йилдан кейин тўрт ярим, беш минг килограммдан сут берадиган сермаҳсул сигир бўлади.

Колхоз правлениеси ғунажинларни серсут сигирлар қилиб етиштириш масаласи муҳим масала эканлигини эътиборга олиб, биринчи йил соғилаётган ана шундай ғунажинларни яхши боқаётган ва кўплаб сут соғишга эришаётган кишиларга маошига 15 сўмдан қўшимча ҳақ тўлашни амалга оширди. Бу сут соғувчининг меҳнатидан моддий манфаатдор бўлишида катта роль ўйнайди ва колхоз фермасида сутчиликни ривожлантириш йўлини янада кенгроқ очиб беради.

Албатта, бу йилги ишларимизни бултурги шу вақтдагига солиштирадиган бўлсак, рақамлар бизни қувонтиради. Аммо дастлабки ютуқ олдида хотиржам бўлиш, эртаги муваффақиятимизга путур етказиб қўйишини унутмаслигимиз керак.

Сут соғувчилар ишини ўзимча ҳисоб-китоб қилганимда баъзан ўйлаб кетаман. Норбуви опа Маҳмудова биринчи йил соғилаётган ғунажинлардан олти ой давомида 1840 килограммдан сут соғиб олгани ҳолда айрим сут соғувчиларимиз ўз боқимларидаги сигирлардан 1400—1500 килограммдан сут соғиб олибдилар. Бу улар соғаётган сигирнинг кам сутлигидан эмас, сигир соғиш соҳасидаги тажрибалари ҳали камлигидан, ишга Норбуви опа сингари жон куйдириб қарамаганликларидан, молларининг боқимидан вақтида хабардор бўлмаётганлигидан келиб чиқади.

Биз колхоз бўйича йил давомида ҳар бир сигирдан 3000 килограммдан сут соғиб олиш мажбуриятини қабул қилганмиз. Агар ҳамма Норбуви опа ва уларга ўхшаш Роҳат Ғафурова, Умри Назарова, Шарингул Айнникова каби ишларига масъулият билан қарасалар, зиммаларидаги шахсий социалистик мажбуриятни бажариш учун чинакамига курашсаларгина колхоз бўйича 3 минг килограммга етказамиз ва ундан ҳам оширамиз.

Илғор сут соғувчи Умри Назарова сўз олади:

— Саид ака жуда тўғри айтаяптилар. Колхозимизда сигирларнинг зотини яхшилашга катта аҳамият берилди ва биз хурсандчилик билан айтишимиз мумкинки, фермаларимизда боқилаётган сигирларнинг кўпи зотдор. Бундан буёқдаги иш бизнинг меҳнатимизга, маҳоратимизга, касбимизга бўлган ҳурмат муносабатларимизга боғлиқ, деб ўйлайман. Мен олти ой давомида боқимдаги ҳар бир сигирдан 1870 килограммдан сут соғиб олган эканман, бошқалар ҳам шундай натижаларга эришиши мумкин.

Фермамиздаги сигирлар тўрт группага бўлинган. Биринчи группада 16 та сигир бор. Улардан ўртача 4200—5400 килограммдан сут соғиб олиш мўлжалланган. Шу группадаги сигирларни соғаётган дугоналаримиз мўлжалдаги натижага эришяптилар. Иккинчи группадаги сигирларнинг ўртача маҳсулдорлиги 3000—3900 килограмм қилиб белгиланган. У олти группадаги 96 бош сигирнинг ҳар биридан 2370 килограммдан, тўртинчи группадаги 67 бош сигирнинг ҳар биридан 1540 килограммдан сут соғиб олиш мўлжалланган. Агар биз биринчи группадаги сигирлар сонини йил сайин кўпайтириб, тўртинчи группадаги сигирлар сонини камайтира борсак, колхоз бўйича сутнинг ялпи миқдори ҳозиргига қараганда анча ошади. Бу тўғрида бошланган иш давом эттириляпти. Зотдор, сермаҳсул сигирлар йил сайин кўпайиб бормоқда. Истагимиз ана шу мақсадга тезроқ эришиш, астойдил ҳаракат қилсак, Норбуви опа айтганларидек, сигир яхши боқилгани билан соғувчиси эпчил, чаққон, ҳаракатчан бўлмаса, сигирнинг ҳамма сути соғиб олинмайди.

Мен бу йил 20 бош сигирнинг ҳар биридан 4000 килограммга етказиб сут соғиб олишни ўз шахсий социалистик мажбуриятим, деб биламан. Шу мақсадимга эришиш учун астойдил меҳнат қиламан ва бошқаларни ҳам мўлжалдагидан кўра кўпроқ сут соғиб олишга чақираман.

Молбоқар Раҳматхўжа Аҳмедовга сўз берилади. У гапни қаердан бошлашни билмай, аввалига ўйланиб туради. Кейин Умри Назарованинг фикрини давом эттиради:

— Бизнинг вазифа — молларни тўйдириб боқиш. Лекин, шундай деб озуқанинг келтирилишини кутиб ўтираверсак, фермамиз деворларига ёпиштириб қўйилган рациондаги ҳамма озуқалар келяптими, келмаяптими суриштирмасак, сигирларни фақат икки-уч хил озуқа билан қорнини тўйдираверсак, қаёқдан сут келади. Сигирдан кўплаб сут соғиш учун аввало рационда белгиланган озуқаларнинг ҳаммасини олиб келиниши, сигирларга уни етарли миқдорда едирилиши, молларни бир меёрда боқишга ўргатилиши, мен ўйлайман, бизнинг асосий ишимиз. Лекин, биз боқаётган сигирларнинг ҳар бири кунига 12-14 литр сут берса, унинг ёнидагиси бир хилда овқат еяётган сигир 8-9 литр сут берса, хўш, айб кимда? Сигир соғувчидами? молбоқардами? Умриниса тўғри айтди: сигирларимиз зотдор. Мол боқаётган одам ҳам, сигир соғувчи ҳам астойдил ҳаракат қилсагина ана шу зотдор сигирдан кўплаб сут соғиб олиши мумкин.

Мен молларни тўйдириб боқиш асосий ишим эканлигини биламан. Бу томонидан ҳавотир олмасанглар бўлади. Лекин, сиз опа-сингиллар, биз яхшилаб боқаётган сигирлардан кўпроқ сут соғиб олинглар.

Колхоз раиси Миржамил Мирсоатов сўз олади.

— Бу йил республикамизда катта тўй бўлади. Тўйга тўёна билан бориш ота-бобомиздан қолган азалий одат. Биз республикамиз босиб ўтган ярим асрга назар ташлайдиган бўлсак, деҳқон хўжаликларининг мисли кўрилмаган даражада тараққий этаётганлигининг гувоҳи бўламиз. Бу партия ва ҳукуматимизнинг биз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари тўғрисида қилаётган оталарча ғамхўрлигидан нишонадир. Шундай экан, биз бу ғамхўрликка меҳнатимиз, меҳнатимизнинг юқори натижалари билан жавоб беришимиз керак.

Хўжалигимиз асосан сабзавот уруғчилигига ихтисослашган. Аммо, фақат шу иш билан шуғулланиб масалан, парник хўжалигига, чорвачиликка, боғдорчиликка эътибор бермайдиган бўлсак, колхозни иқтисодий жиҳатдан ривожлантира олмаймиз. Бошқа томондан бу масалага қарайдиган бўлсак, шаҳарга яқин бўла туриб, пойтахт меҳнаткашларига сут, қатиқ етказиб бермасак, қаймоқ жўнатиб турмасак, қандай қилиб биз қишлоқ хўжалик ходими бўламиз?

Биз сут етиштириш йиллик планини 27 сентябрга, давлатга сут сотиш планини эса 25 августга бажаришни мўлжаллаяпмиз. Бу соҳадаги қўшимча мажбуриятимизни 12 октябрда бажариб, рапорт берамиз. Бу йил 700 тонна сут соғиб олиш мажбурияти қабул қилинган. Шундан 580 тоннаси давлатга сотилади. Ҳар бир сигирдан 3000 килограммдан сут соғиб олинади.

Ўзларингиз ҳозир таъкидлаганингиздек, ем-хашак мўл-кўл бўлмаса бу мажбуриятлар қоғозда ёзилганича қолиб кетаверади. Шунинг учун колхоз правлениеси ва партия ташкилоти чорвачиликни ҳар йили ҳам мўл кўл ем-хашак билан таъминлаш тадбирларини кўриб келмоқда. Колхозда Тамара Шоғиёсова раҳбарлик қилаётган маккажўхорикорлар бригадаси ишлаб турибди. Биз бу йил ҳар гектар ердан 600 центнердан силос, уруғлик маккажўхорининг ҳар гектаридан 100 центнердан дон олишни мўлжалламоқдамиз. Ғайратли маккажўхорикорларимизнинг бугунги иши ана шу социалистик мажбурият ошириб бажарилишидан дарак бериб турибди.

Бундан ташқари 90 гектар ерда эски беда, 30 гектар ерда янги беда бор. Эски бедазорларнинг ҳар гектаридан 160—180 центнердан пичан оламиз. Кўплаб сенаж бостириб қўйдик. Икки ўримда гектаридан 110 центнердан беда олинганлиги, бу соҳадаги ишларимиз яхши бораётганлигидан дарак беради. Эрта кўкламда сули билан қўшиб экилган янги бедазорларнинг ҳар гектаридан 55 центнердан маҳсулот олиш, 25 гектар ердаги ҳашаки лавлагининг ҳар гектаридан 500 центнердан ҳосил олишга эришамиз.

Бугунги йиғилишимизда кўпгина ўртоқлар сўзга чиқиб, ютуқларимизни, камчиликларимизни, ишга солинмаётган резервларимизни бирма-бир гапириб бердилар. Биз бу таклифларни тўла амалга оширамиз. Сигирлардан кўплаб сут соғиб олиб, чорвачилик соҳасидаги социалистик мажбуриятларимизни тўла ва ошириб бажариш учун ҳаракат қиламиз.

Колхоз партия ташкилоти секретари Анваржон Тўлаганов фермадаги ишлар натижасини, социалистик мусобақа шартларининг бажарилишини вақти-вақтида муҳокама қилиб туради. Илғорлар тантанали суратда мукофотланадилар. Ишда баъзи камчиликларга йўл қўйган кишилар дўстона танқид қилиниб, бундан кейин қандай ишлаш кераклиги уқтирилади. Правление, партия ташкилоти томонидан бажарилиши зарур бўлган айрим тадбирлар ўз вақтида амалга оширилмай қолса, ана шундай йиғилишларда рўй-рост айтилади. Илғорлар тажрибаси ёшларга қунт билан ўргатилади. Уста сут соғувчилар қандай қилиб юқори кўрсаткичларга эришаётганликларини касбдошларига сўзлаб берадилар. Шунинг учун ҳам колхозда чорвачилик ривожлантирилмоқда, маҳсулдорлиги ошиб бормоқда. Район хўжаликлари ўртасидаги кўчма Қизил байроқ уч ойдан бер шу колхозда сақланиб турибди. Азамат чорвадорлар кўчма Қизил байроқни бундан кейин ҳам қўлдан бермасликка қарор қилганлар.

Орджоникидзе районидаги «Коммунист» колхози — кўптармоқли хўжалик. Қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳаси даромад манбаи бўлиши учун курашилаётгани сабабли хўжалик иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамланиб бормоқда. Бунда чорвадорлар эришаётган муваффақиятлар катта роль ўйнамоқда. Колхозда чорвачиликни ривожлантириш ҳар бир кишининг эътиборида бўлаётгани ва бу йўлда молбоқар ва сутсоғувчи, зоотехник ва ветеринария врачи ишнинг кўзини билиб ҳаракат қилаётганлиги учун социалистик мусобақа шартлари ошириб адо этилмоқда.

Республикамиз ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги нишонланадиган йилда колхоз чорвадорларига катта ютуқлар тилаймиз.

С. МАҲКАМОВ.

Суратда: (чапдан ўнгга) колхоз партия ташкилотининг секретари А. Тўлаганов, сут соғувчилардан У. Назарова, Н. Маҳмудова, Р. Ғофурбекова ва колхоз раиси М. Мирсоатов ўртоқлар.
А. Абалян фотоси.

ЮБИЛЕЙГА АТАБ

Ўзбекистонимиз ўтган ярим аср давомида аввалги неча юз йиллар давомида ҳам эришилмаган тараққиёт йўлини босиб ўтди. Ленин партияси раҳбарлигида, унинг доно миллий сиёсати туфайли ўлкамиз Шарқда машъал республикага айланди. Унинг қудратли экономикаси, гуллаб-яшнаётган фан ва маданияти, турмуш фаровонлигига эндиликда бутун жаҳон қойил.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси асосий кутубхонаси залида намойиш этилаётган «Ўзбекистон — 50 йилда» номли кўргазмага қўйилган ўнлаб китобларнинг ҳар бири жонажон республикамизнинг эллик йиллик тараққиёти ҳақида батафсил маълумот беради. Жумладан, В. И. Лениннинг Ўрта Осиё ва Қозоғистон ҳақидаги асарлари жамланган китоблар, шунингдек Коммунистик партия ва Совет давлати арбобларининг китоблари доҳиймиз ва унинг раҳбарлигида партия ва давлатимиз собиқ Туркистон ўлкасини социалистик асосда ривожлантиришга нақадар катта эътибор берганликлари ҳақида ҳикоя қилади.

Шунингдек, кўргазмадан ўлкамиз саноати, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданиятининг ярим аср давомидаги ривожланиш босқичлари ҳақида ҳикоя қилувчи ўнлаб йирик илмий тадқиқотлар, монография ва брошюралар кенг ўрин олган. Республикамиз меҳнаткашларининг қардош совет халқлари билан қалин дўстлиги, қардошлиги ва ҳамкорлиги мавзуси қатор асарларда ўз ифодасини топган.

Ушбу китоблар Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллигига катта тайёргарлик кўрилаётган ҳозирги вақтда олимлар, агитатор ва пропагандистлар, студентлар учун зарур адабиётларнинг бир бутун намунавий кўргазмасини ташкил этган.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети журнали «Партия турмуши»нинг июль ойи сони босмадан чиқди. Журнал КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Москвадаги Бауман сайлов округи сайловчилари йиғилишида сўзлаган нутқи билан очилади. Бундан ташқари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XV пленуми материаллари ҳам журнал саҳифаларидан жой олган.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги арафасида Самарқанд область партия ташкилотларида амалга оширилаётган тадбирлар ва қўлга киритилаётган муваффақиятлар журналда берилган қатор материалларда ўз ифодасини топган. Область партия комитетининг биринчи секретари В. Қодиров «Қадимий ўлка янгиликлари» сарлавҳали мақоласида 50 йил мобайнида область меҳнаткашлари қўлга киритган ютуқлар, юксалишлар ҳақида ҳикоя қилган. Самарқанд шаҳар партия комитети саноат бўлими мудири В. Давиденконинг «Асрлар ва йиллар», Самарқанд Давлат университети ректори А. Отахўжаевнинг «Фан ва студентлар шаҳри» каби мақолалари ҳам тарихий фактларга бой.

Журналда «Хўжаликка раҳбарлик» рубрикаси остида берилган Ғаллаорол район партия комитетининг биринчи секретари А. Ҳакимовнинг «Ғаллаорол ғалласи», Ильич районидаги Герман Титов номли совхоз партия комитетининг секретари М. Маъмуровнинг «Мажбуриятларни бажара бориб» сарлавҳали мақолаларида партия ташкилотлари тўплаган бой тажрибалар атрофлича баён қилиб берилган. Булардан ташқари журналда коммунистлар ҳақида ҳикоялар, бошланғич партия ташкилотларидан хабарлар ҳам берилган.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

ДЎСТЛИК ҚУРИЛИШИ

МОГАДИШО, 9 июль. (ТАСС мухбири). Сомалидаги Жуба дарёсининг водийсида ҳаёт кун сайин жонланиб бормоқда. Дарё ўзани бўйлаб Кисмаюдан Желиб сари асфальтланган автомобиль йўли орқали юк машиналари, самосваллар, турли қурилиш техникаси бетўхтов қатнамоқда. Кисмаю портига келаётган совет кемаларидан тракторлар, бульдозерлар, неча ўнлаб тонна цемент, металл конструкция ва автомашиналар туширилмоқда. Шу юкларнинг ҳаммаси экваторни кесиб ўтиб, Қуйи Жуба областининг шимолий қисмига юборилмоқда.

Жуба дарёсининг сўл соҳили билан Желиб шаҳри ўртасидаги кенг участкада ҳам ишлаётган техниканинг гулдуроси равшан эшитилмоқда. Бу ерда Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан қурилаётган катта объект — гидротехника иншоотлари комплексида иш фронти авж олиб бормоқда.

Шу районни ўзлаштиришда СССР билан Сомалининг ҳамкорлик қилиши тўғрисида 1971 йилнинг ноябрида шартнома тузилганди. Шундан бери совет мутахассислари Жуба дарёси районида катта қидирув ишлари ўтказиб, шу ердаги Фаноле посёлкасининг номи билан аталувчи гидрокомплекс техникавий лойиҳасини тузиб чиқдилар. Бу ерда тўғон, гидроэлектр станция, электр линияси, магистрал ирригация канали қурилади. Шу комплекс ёрдами билан даставвал 8 минг гектардан зиёд ерни ўзлаштириш мўлжалланади. Ирригация иншоотлари системаси орқали шу ерларни бетўхтов суғориб туриш натижасида ундан йилига икки марта ҳосил кўтариш мумкин бўлади.

Ҳозир экватордан 60 километргина берида жойлашган Фаноле яқинида бўлгуси гидрокомплекс учун жуда катта майдон тахт қилиб қўйилди. Зўр бериб устахоналар, гаражлар, бинокорлар учун уй-жойлар қурилмоқда. Совет мутахассислари раҳбарлигида Сомали ишчиларига ҳунар ўргатилмоқда. Улар ер қазийдиган машиналарни бошқаришни ўрганмоқдалар, бетончи, ғишт терувчи, дурадгор, пармаловчи бўлиб етишмоқдалар.

Фаноледаги қурилишнинг бош директори Хасан Басей ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Жуба дарёсида катта объект қурилиши мамлакатимиз учун жуда катта сиёсий ва иқтисодий аҳамиятга эга. Биз Фаноледаги қурилиш Сомали халқи билан Совет халқи ўртасида дўстлик ва қардошлик алоқаларини янада кўпроқ мустаҳкамлашга ишонамиз».

Д. СТЕПАНЧЕНКО.

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ

ПРАГА, 9 июль. (ТАСС). Брнода ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши машинасозлик доимий комиссиясининг мажлиси бўлди. Комиссия ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши раҳбар органлари қарорларидан келиб чиқувчи вазифаларни бажаришни таъминлашга қаратилган тадбирларни ҳамда энергетика ускуналари ва узелларини ишлаб чиқаришда ихтисослаштириш ва кооперациялаш тўғрисидаги халқаро битим лойиҳасини маъқуллади. Атом электр станцияларининг машина-ускуналарини ишлаб чиқаришда ихтисослаштириш ва кооперациялашни таъминлаш тўғрисидаги ахборот ҳам кўриб чиқилди.

Доимий комиссия ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ва Югославия мутахассислари иш группасининг, шунингдек ғоят кучли юк автомобиллари ишлаб чиқариш юзасидан кооперативлаш соҳасида кенгаш секретариати фаолиятининг планини маъқуллади.

КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШ СИЁСАТИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

БАҒДОД, 9 июль. (ТАСС). Ироқда чиқадиган «Тариқ Аш-Шааб» газетаси юксак даражада учинчи Совет-Америка учрашувларининг якунларига бағишланган мақоласида бундай деб ёзади: турли масалалар юзасидан Москвада имзоланган Совет-Америка битимлари Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар КПСС XXIV съездида қабул қилинган Тинчлик программасини, халқаро кескинликни юмшатишга, бутун дунёда уруш учоқларини тугатишга қаратилган программани амалга ошириш учун сарфлаётган муваффақиятли интилишларнинг янги ифодасидир.

Биз, деб таъкидлайди Ироқ Компартиясининг марказий органи, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш ишида Совет Иттифоқи сарфлаётган куч-ғайрат қардош КПСС ва совет давлати амалга ошираётган ленинча сиёсатга таянади, деб ҳамиша ҳисоблаб келганмиз.

Социалистик мамлакатлар кейинги йилларда амалга ошираётган тинчлик ҳаракати натижасида бу сиёсат янада мустаҳкамланди ва бутун дунёда социализм ва эркинлик кучларининг мустаҳкамланишига, империализм ва уруш кучларининг заифлашувига ёрдам берди.

ИҒВОГАРЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

БАЙРУТ, 9 июль. (ТАСС). Душанба куни кечқурун жанубий Ливаннинг Тир, Сайда, Сарафанд портлари шунингдек Адлун ва Бургулиянинг балиқ овланадиган кичик портлари Исроилнинг янги агрессив ҳаракатларининг объектлари бўлди. Исроил ҳарбий катерлари ва десантчилари ана шу портларга ҳужум қилди. Ўққа тутиш ва туриб-туриб портлайдиган бомбаларнинг портлатиш натижасида Ливан балиқчилик кемаларидан йигирмадан кўпроғи яксон қилинди. Исроил десантчилари кўҳна Тир портига ва бошқа портларга портлагичлар қўйдилар. Шу куни Исроилнинг ҳарбий самолётлари жанубий Ливан шаҳарлари ва аҳоли пунктлари осмонида айланиб учишни давом эттирди.

АНГЛИЯ. Лондондаги Трафальгарск майдонида меҳнат инвалидларининг оммавий намойиши бўлиб ўтди. Намойиш қатнашчилари ҳукуматдан нарх-навонинг тўхтовсиз ошиб боришига қарши тегишли чоралар кўриш, меҳнатга яроқсиз кишиларнинг нафақаларини оширишни талаб этдилар.

Суратда: намойиш пайти: ТАСС фотохроникаси.

БУГУН — САЛОМАТЛИК КУНИ

ЭЛ СОҒЛИГИ — ЮРТ БОЙЛИГИ

ХАЛҚ ХИЗМАТИДА

Бугун — Саломатлик куни. Ҳар йили бу кунни совет халқи байрам сифатида нишонлайди. Олижаноб касб эгалари — медицина ходимлари эса ютуқларини яна бир бор намойиш этадилар.

1918 йил 11 июлда В. И. Ленин соғлиқни сақлаш ишини давлат нуқтаи назаридан ташкил этиш мақсадида соғлиқни сақлаш Халқ Комиссарлигини жорий этиш ҳақидаги Декретга қўл қўйди. Бу Декрет Совет Иттифоқида, жумладан Совет Туркистонида соғлиқни сақлаш ишининг мисли кўрилмаган даражада тез суръатлар билан ривожланишида катта хизмат қилди. Шундан бери 11 июль Иттифоқимизда «Саломатлик куни» бўлиб қолди.

Бизнинг мамлакатимизда халқ соғлиғини сақлаш — Совет давлати олдига қўйилган ҳар кунги ҳаётий ва актуал масала ҳисобланади. Маълумки, 1974 йил — юбилей йили. Республикамиз меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик олтин тўйини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун халқ хўжалигининг барча соҳаларида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Шу ярим аср мобайнида республикамиз ҳаёти тубдан ўзгарди, медицина хизмати кўрсатиш беқиёс яхшиланди.

Улуғ Октябрь революциясидан олдин Тошкент шаҳрида унча катта бўлмаган 12 даволаш муассасасида 278 ўрин бор эди, холос. Шаҳар аҳолисига 40 врач ҳамда 115 ўрта малакали медицина ходимлари хизмат кўрсатарди. Революцияга қадар Тошкентда болалар ва оналарнинг соғлиғи ҳақида чор маъмурияти мутлақо ғамхўрлик қилмас, биронта санитария-эпидимеология станцияси, диспансер ва дорихоналар йўқ эди. Юқумли касалликларга қарши кураш олиб борилмас, шунингдек, меҳнаткашларнинг оғир турмуши туфайли чечак, қизамиқ, вабо, безгак, қўтир, сил касалликлари кўп эди. Бу касалликлардан кўпчилиги эпидемияга айланиб кетиб, минглаб кишиларнинг ҳаётига чанг соларди.

Совет ҳокимияти йилларида Тошкент шаҳри йирик саноат ва илмий марказга айланди. Жонажон пойтахтимиз ўз майдони бўйича Совет Иттифоқида иккинчи, аҳолиси кўплиги жиҳатдан тўртинчи ўринни эгаллайди. Ҳозир Тошкентда 430 даволаш-профилактика муассасаси мавжуд бўлиб, уларда 8000 врач, 16345 ўрта малакали медицина ходими ишламоқда. Медицина муассасалари тўғри ва аниқ диагноз қўйишда катта аҳамиятга эга бўлган ҳозирги замон техника асбоб-ускуналари билан жиҳозланган. Совет ҳукумати барпо этилган кундан бошлаб она ва болаларга мисли кўрилмаган даражада ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Бугунги кунда аёллар учун 14 та консультация, 12 туғуруқхона, кўплаб соғломлаштириш санаторийлари мавжудки, уларда ҳар бир она, ҳар бир бола врачларимизнинг назоратида туради.

Юқумли касалликлар олдини олиш чора-тдабирларини кўришда санитария маорифи уйлари, санитария-эпидемиология станциялари, Қизил ярим ой жамияти активлари ёрдамида илмий асосда меҳнат қилмоқдалар.

Шаҳримизда 88 дорихона ишлаб турибди. Улар дори-дармонлар билан таъминланган. Аҳолига медицина хизматини яхшилаш борасида стационар ва амбулатория ёрдами кўрсатиш махсус марказлаштирилди. Травматология, ревматология, эндокринология, пульманология, гематология, нейрохирургия, терминал ҳолат ва бошқа марказлар ташкил этилган.

Кейинги 5 йилликда янги типдаги олтита поликлиника, учта тери таносил диспансери, тўртта туғуруқхона қурилди. 1980 йилнинг охирига бориб эски медицина биноларининг ўрнида янги типдаги бинолар қад кўтаради. Катталар поликлиникалари сони 40 гача, болалар поликлиникаларининг сони 30 гача, касалхоналарда жойларнинг сони 28540 гача кўпаяди.

Ўзбекистонда медицина соҳасида жаҳонга танилган бир қанча таниқли ўзбек олимлари етишиб чиқди. СССР Медицина фанлари Академиясининг мухбир-аъзолари З. Умидова, И. Мусабоев, Р. Исломбеков, Д. Мақсумов, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари Ё. Тўрақулов, А. Юнусов, Қ. Зуфаров, Ў. Орипов, Ш. Алимов ва бошқалар шулар жумласидандир.

Медицина ходимлари олдида улкан вазифалар турибди. Ҳеч шубҳа йўқки, шаҳримизда медицина ходимлари халқимиз соғлигини сақлаш йўлида ўзларининг бутун куч-қувватларини тажриба ва билимларини аямайдилар.

А. КАМОЛОВ,
Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири.

◆ МОҲИР шифокор Александр Алексеевич Ногайни оққўрғонликлар яхши билишади. Унинг шифобахш қўлидан кўпгина бемор ўз дардларига малҳам топди.

Бўлажак шифокор Тошкент Давлат медицина институтини тугатгач, Оққўрғон районига йўлланма олди. У, дастлаб район педиатри вазифасида ишлади, болалар соғлиғидан кўз-қулоқ бўлиб турди.

Шундан сўнг, у райондаги бир қатор йирик шифохоналарни очиш ишларига бошчилик қилди. Ҳозирги кунда у бош врачлик қилаётган диспансер чинакам тажриба марказига айланган. Унинг хизматлари муносиб тақдирланди.

Соғлиқни сақлаш аълочиси А. Ногай ўз касб-корини чин юракдан эъзозлаб келмоқда. Суратда: (ўнгдан) А. Ногай ҳамкасблари билан.

Х. Аввалов фотоси.

ОЗОДАЛИК — ЗИЙНАТ

Ҳаёт ва тиббиётнинг аниқ далилларига кўра, санитария ва гигиена қоидаларига риоя қилган киши касал бўлмайди, узоқ умр кўради. Чунки, озода, пок муҳитда касал қўзғатувчи бирор сабаб, хавф, зарарли микроблар бўлмайди.

Мана бу мисолга эътибор қилинг-а! Ҳимолай тоғларида истиқомат қилувчи кичик Хунза қабиласи грипп, сил, бўғма ва бошқа касалликлардан хабарсиздир. Ҳатто, бу ердаги кишиларнинг тишлари ҳеч маҳал оғримайди. Хунзаликлар тошдан ясалган уйларда яшайдилар. Катта деразалар қуёшга қаратиб қурилган. Ҳаммаёқ ҳайратда қоларли даражада озода, саранжом-саришта. Ўсимликлар жуда кўп. Озиқ-овқатлар ертўлада сақланади. Молхоналар қишлоқдан икки-уч километр узоқ ерларга жойлашган. Кўчаларда на ахлат, на пашша кўринмайди.

Атроф пок, озода бўлмаса ҳаёт кечириш қийин. Баъзида уй-жой, кийим-кечак, умуман одам ташқаридан озода кўринади. Аслида эса тирноғи ўсган, унинг тагида эса кир бўлади. Уй бурчакларида ис осилиб ётади. Айтишларича, шипдаги ис «одам менга қараб ётсин» деб ният қилармиш. Бу гапдан одам ифлос шароитда яшаса, касал бўлиб қолади, деган маънони англаш мумкин.

«Сувга туфуриб бўлмайди, чунки сув нон каби азиз ва муқаддасдир» дейилганда «сувни ифлос қилма, акс ҳолда ҳолинг танг бўлади» деган маъно англашилади.

Уй кўтаришда ҳам гап кўп. Бунда кўрпа ва ёстиқ, чойшаб ва курпачалар ҳовлига олиб чиқилиб, офтобга ёйилади. Санитария ва гигиена жиҳатидан бу тадбир озодалик ва покликнинг худди ўзгинасидир.

Маълумки, овқатдан олдин ва сўнг қўллар совунлаб ювилади. Натижада қўллар миллион зарарли микроблардан ҳоли бўлади. Овқатдан сўнг қозон, идиш-товоқлар иссиқ сув билан ювилади, сўнгра тўнтариб қўйиб, қуритилади. «Кийим-кечак янги бўлмаса ҳам пок бўлсин» — деб бекорга айтилмаган. Тоза кийиниш фақат соғлиқ учун фойдали бўлиб қолмай, балки кишининг маданияти ва табиатини «мана мен» деб кўрсатиб ҳам туради.

Агар ҳовли, йўлак ва кўчалар супурилиб, сув сепиб қўйилган бўлса, «ёғ тушса ялагудек» ҳаммаёқ саранжому-саришта деб ҳақли равишда фахрланамиз.

Э. БОЙМАТОВ,
Юқори Чирчиқ район санитария-эпидемиология станциясининг бош врачи.

БОЛАЛАР КУЛГУСИ ЯНГРАЙВЕРСИН

Болалар — ҳаётимиз гуллари, нурафшон келажагимиз. Бахтиёр, ҳур замонамизда ширин-шакар фарзандларимиз қайноқ меҳр, беқиёс ғамхўрлик билан қуршаб олинган. Эл-юртимиз, жонажон партия ва ҳукуматимиз болаларнинг кундалик мазмунли ҳаёти ва келажаги ҳақида доимий оталарча ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Шунинг учун ҳам болаларимиз чеҳрасидан қувончли беғубор кулгу сира аримайди.

Болалар соғлиғи — юртимиз бойлиги. Уларнинг соғ-саломат ўйнаб юришлари, қувнаб яйрашлари учун сон-саноқсиз шифохоналар, санаторий ва дам олиш уйлари, пионер ва соғломлаштириш лагерлари очиб берилган.

Эл саломатлиги посбонларининг ўз байрамларини меҳнатда қандай ютуқлар билан кутиб олаётганликлари ҳақида Тошкентдаги 1-болалар касалхонасининг бош врачи Аҳад Жалилов шундай ҳикоя қилади:

— Ёш авлод саломатлигини муҳофаза қилиш шифокорларимизнинг муқаддас бурчидир. Шифохонамизга ўнга яқин мактаб, ўндан ортиқ боғча ва болалар яслиси қарайди. Уларнинг ҳаммасига тажрибали врачлар ва ҳамширалар бириктилган. Мактаб ўқувчилари, боғча ва яслиларда тарбияланаётган кичкинтойлар шифокорларимизнинг қалб меҳридан баҳраманд.

Дарҳақиқат, мазкур шифохона ходимлари меҳнатидан халқимиз миннатдор. 38-, 40-, 169- ва 92-мактабларда санитария постлари ишлаб турибди. Уларга иштиён билимли шифокорлар бириктилган. Жумладан, 92-мактабда медицина хизмати, айниқса, яхши йўлга қўйилган. Врач Асқархўжаева ва ҳамшира Хўжаевалар мактаб ўқувчиларининг саломатлигини доимий равишда медицина кўригидан ўтказиб борадилар. Шу туфайли мактабда болалар камдан-кам бетоб бўлишади. Ўқувчилар тозаликка қатъий риоя қилишади. Мактаб ҳовлиси озода ва кўкаламзор.

1-шаҳар болалар касалхонаси билан бирлашган 15-поликлиника шифокорлари аҳоли ўртасида, айниқса, ота-оналар ўртасида саломатлик темасида кўпдан-кўп лекция ва суҳбатлар ўтказиб келмоқдалар. Масалан, поликлиника бош врачи Мактуба Саидаҳмедова, врач Раҳматқулова ва бошқалар «Бир ёшгача болаларни овқатлантириш». «Ичак-қорин касалликлари ва уларнинг олдини олиш», «Болаларда сариқ касаллиги ва уни даволаш» каби темаларда кўргазмали лекция ва суҳбатлар ўтказдилар.

Болаларнинг сиҳат-саломатлигини доим кузатиб бориш ва аҳоли ўртасида тозаликни намунали йўлга қўйиш борасида 15-поликлиниканинг Оҳакчи филиалидаги шифокорлар — А. Галимова, Р. Багауддинова, С. Муҳамедова, Ҳ. Акромовалар ўрнак кўрсатиб меҳнат қилишяпти.

Ҳозир мактаб ўқувчилари ёзги каникулда. Бу даврда меваларни ювмай ейиш ва қайнатилмаган сув ичиш натижасида болалар кўпроқ касалликка чалинади. Шу туфайли поликлиника шифокорлари мактабларда ташкил этилган шаҳар пионер лагерларида ва маҳаллаларда тушунтириш ишлари олиб бормоқдалар. Ҳозир ҳар бир мактаб ўқувчиси, ҳар бир кичкинтой шифокорларининг диққат эътиборида.

Халқ ўз ширин-шакар фарзандларининг сиҳат-саломатлиги ҳақида астойдил қайғураётган 1-шаҳар болалар касалхонаси ҳамда 15-поликлиника шифокорлари хизматидан миннатдор.

Ф. НУРИДДИНОВ.
педагог.

КОМСОМОЛ ХОДИМЛАРИ КЛУБИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг мажлислар залида Тошкент область комсомол комитети ходимлари клубининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Комсомолга В. И. Ленин номи берилганлигининг 50 йиллигига бағишланган ушбу йиғилиш композицияси Н. Погодиннинг «Кремль куранти» фильмидаги «Ленин иш кабинетида» эпизоди билан бошланди. сўнг саҳнада СССР халқ артисти Шукур Бурхонов Ленин ролида намоён бўлди. У. К. Яшиннинг «Йўлчи юлдуз» драмасидаги Ленин монологини ижро этди. Шундан кейин комсомол ветерани М. Бақоев, Ўрта Осиё университетини тузиш учун Ленин йўлланмаси билан Тошкентга келган И. Райкова, запасдаги генерал-майор, Улуғ Ватан урушининг ветерани Ўзбекистон ЛКСМ Самарқанд комитетининг собиқ секретари В. Ульянов, Марказий Фарғона ерларини ўзлаштириш иштирокчиси Қувасой район партия комитетининг собиқ секретари, пенсионер С. Коротков ва ВЛКСМ XVII съездининг делегати, «Чирчиқсельмаш» заводининг аппаратчиси А. Вирозовалар сўзга чиқдилар.

Шундан сўнг Тошкент ёш томошабинлар театрининг актерлари М. Шатровнинг «Пржевальский оти» пьесасидан парча қўйиб бердилар.

Йиғилиш охирида Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Т. Менглиев йиғилиш иштирокчиларини қизғин табриклади ва сўзга чиққанларга эсдалик совғалари топширди.

Н. ШОДИЕВ,
область комсомол комитети лекторлар группасининг бошлиғи.

ШИФОКОРЛАР ДАЛАДА

◆ **БЎСТОНЛИҚ** районн хўжаликларида ишлаб турган дала шийпонларида медицина бурчаклари ҳам ташкил этилган. Дала меҳнаткашларига тиббий хизматни янада яхшилаш мақсадида марказий район касалхонаси яна бир қатор қўшимча тадбирларни амалга оширди.

Яқинда ҳаракатдаги амбулатория ишга тушди. Амбулатория малакали шифокорлар билан таъминланди. Суратда: врач М. Ирисбоев далада суҳбат ўтказмоқда.

И. Портнов фотоси.

ЎзССР ва Ўз Компартиянинг 50 йиллиги олдидан

ОҚ ЧАШМА

(ҲИКОЯ)

«ДАРВОҚЕ мени касалхонага келтиришган эди-ку».

Уйғонган заҳоти унинг хаёлига келган биринчи фикр шу бўлди. Ҳамон бадани нина санчгандай зириллар, оғзи карахт, боши ари уясидай ғувилларди. «Наҳотки, чиндан бетоб бўлиб қолган бўлсам?! Наҳотки?! Умримда бошим ёстиққа тегмаган бўлса.. Бирдан одам шунақа оғир оғриб қоладими-а?!».

Шу аснода унинг ўйига яна бир фикр келди-ю, юраги шув этиб кетди. Бутун вужудини совуқ тер босди. Мажолсиз, қуруқшаган лаблари шивирлади: «Кечиринг мени, онажон, кечиринг!...» Унинг юмуқ, қора, узун киприклари орасидан икки томчи ёш сизиб чиқиб, оқиш юзлари руҳида симоб томчисидай қалқиб қолди.

...Уч кун бурун Обид ака бирдан ўзини нохуш сезди. Девдай бақувват одам барваста гавдасини кўтаролмай қолди. Тинка-мадори қуриб, қулоқлари битди. Тили калимага айланмай қолди. Идорадан тўппа-тўғри уни уйига олиб келишди. Зумда етиб келган қишлоқ фельдшери раисга қараган, дори-дармон берган бўлди. Барибир бўлмади.

Ҳарорат тобора кўтариларди. Ичилган аспиринлар кор қилмасди. Кеча-кечқурун, айниқса, у, ўзини лохас сезди. «Адаси, иссиққина шўрва қилгандим, ичиб, ўралиб ётинг, зора-мора терласангиз...». Бу хотини Қумрининг овози эди. Обид ака кўзини очмоқчи бўлди, очолмади. «Туринг, мана олдингизга косангизни қўйдим!...».

...Бир маҳал алланарса шарақлаб кетди. Обид ака чўчиб кўзини очди. Унинг назарида осмон ёрилиб кетгандай, кучли яшин чақнагандай бўлди. Ичкарига югуришиб Қумри опа, ўғли Шароф киришди. Ерга тўшалган гулдор гилам устида оппоқ чинни коса икки бўлиниб, синиб ётар, тўкилган шўрва ҳалқоб бўлиб, чироқ нурида ялтираб турарди. Косани кўриб Обид аканинг бети докадай оқариб кетди. Қумри опа «вой, эҳтиёт бўлмайсизми?!» деб қичқириб юборди. «Бир эски коса синса синар, шунга ҳам отагўри қозихонами», — деди Шарофжон адасини ётқизишга ундаб. Усиз ҳам Обид ака жонсиз одамдай шилқ этиб ўзини ёстиққа ташлади. Унинг рангида ранг йўқ эди. Қумри опа телефонга ёпишди.

Орадан кўп ўтмай «Тез ёрдам» машинаси етиб келди. Раиснинг йўқ дейишига қарамай, оқ халат кийган ёшгина жувон уни шаҳар касалхонасига олиб кетди.

Шундай қилиб эллик ёшигача касалхона нималигини билмаган Обид ака бу палатага келиб қолди. Хона шинамгина бўлиб, иккита кровать қўйилган, озода ва ёруғ эди. Кеча кечқурун уни текширувдан ўтказган профессор ажойиб одам экан. Обид ака унинг номини эслашга ҳаракат қилди. Топди. Унинг ёнидагилар гоҳ профессор, гоҳ Анна Семеновна деб мурожаат қилишарди. Анна Семеновна... Анна Семеновна.., Йўқ, илгари эшитмаган экан. Ҳай, майли... Лекин кампир бўлса ҳам ўткир экан. Унинг гапи билан укол қилишди, дори беришди. Бироздан сўнг ўт-ловда ёнган бадани совуб, ухлаб қолганини ҳам сезмабди. Балли... У катта, кенг ойнага қаради. Ташқари оқиш, кулранг кўринди. Демак, тонг отмоқда...

Обид аканинг ёдига яна лоп этиб синган коса тушди. Кўз ўнги яна қоронғулашгандай бўлди.. «Эҳ, аттанг, онамнинг, онажонимнинг қалбини синдирдим, волидамнинг васиятини оқлай олмадим... Қандай қилиб... Қандай қилиб синдириб қўйдим уни мен. Энг азиз, энг табаррук, энг муқаддас нарсамни!..»

Ҳа, Обид ака учун бу кичик оқ чинни коса чиндан ҳам энг азиз, энг табаррук, энг муқаддас нарса эди...

...ОБИД АКАЛАРНИНГ қишлоғи Тошкент яқинида бўлиб «Бешравот» деб аталарди. Қишлоқнинг кун чиқиш томонида уларнинг пастқамгина, усти қамишдан ёпилган уйлари бўларди. Кичкинагина чорбоғ ўртасида азим туп чинор ўсарди. Чинор тагида лой супа бўлиб, оила аъзолари ёз ойларида шу ерда истиқомат қилишарди. Отаси Мурод фирқа қишлоқ активларидан эди. Онаси Саври хола эса колхозда ишларди.

Кунларнинг бирида улар қаёққадир кўчишадиган бўлишди Отасининг гаплари Обиднинг элас-элас эсида.

— Шаҳарга бориб келдим, ота чақиртирган эканлар, — деди отаси бир кун кеч пайти уйига қайтиб келгач, — Қовунчига раис бўлиб борасиз деб қўймаяпти, нима дейсан, хотин?

— Нима дердим, эр қаерда бўлса, хотин шу ерда, Йўлдош отанинг гапини иккита қилсангиз одобдан бўлмас дейман, одам сўраган ерга азиз дейдилар...

— Балли, Саврибону, гапнинг очиғи сендан чўчиган эдим, қариндош-уруғ, ота-оналар олдидан қаёққа кетамиз, дейсанми деб ўйловдим.

— Жа биззи тушунмайдиганга чиқариб қўйманг, аёл бўлсак ҳам ҳукумат гапига ақлимиз етади, керак бўпсизми, борасиз, ўзга иложингиз йўқ, қайта отага раҳмат денг, сиздай бир камбағалнинг қадрига етганига...

Шундай қилиб Мурод фирқа оиласи билан Эски Қовунчига кўчиб келди. Янги тузилаётган колхозга у раис қилиб сайланди.

Обид шу қишлоқда ўсиб-унди. Ўн еттига кирганда отаси тўсатдан вафот этди. Мотам муҳлати тугагач, онаси билан далага чиқди. У колхозда ишлашга, ёлғиз онасига ёрдам беришга қарор қилган эди.

Бир куни янги раис — Бўтабой ака Саври хола билан Обиднинг олдига келиб, гап қотиб қолди:

— Саврниса, бир гап чиқиб қолди, сингил, сен нима дейсан, шу колхозимизга янги трактор келяпти. Уни минадиган, жиловлайдиган паҳлавон йигитлар керак. Шу дейман, Обидвойни районга, МТС га юборсак, бир ой ўқиб, шу «Парзон» деган тракторлардан бирини миниб келарди-да!..

Саври хола бир зум ўйланиб қолди. Шу дақиқада у ёлғиз ўғли Обиджонни трактор устида ҳурсанд, кулиб турган ҳолда кўрди. Кейин бошини кўтариб, ёшли кўзлари билан раисга тикилиб:

— Майлингиз, Мурод акангизнинг руҳи бу ишдан хурсанд бўлади, раҳматлик янгилик деса тишини синдирарди, — деди оҳиста.

Орадан бир ой ўтгач туш пайти бутун қишлоқ бўйлаб шов-шув тарқалди. «Нима дейсан, Мурод фирқанинг ўғли «Парзон» деган трахтр миниб келяпганмиш», Бутун қишлоқ катта йўл бошига отилди. Олдинда раис. Унинг ёнида Саври хола. Ҳамманинг кўзи узоқда, йўлда.

Бир маҳал қора нуқтадай бир нарсанинг тутун чиқариб, йўл чангитиб келаётгани кўринди. Нуқта тобора яқинлашарди. Одамлар эса у томон юришни ҳам, юрмасликни ҳам билмай, бир жойда ғуж бўлиб туришарди.

Мана патиллаб келаётган трактор ҳам, унинг устида ғоз ўтирган оқ қўйлакли Обиджон ҳам кўзга яққол кўринди. Хотин-халажлар «Обиджон, Обиджон-ку!», «Саври хола, ўғлингиз» деб чуғурлашарди. Трактор одамлар олдига штоб билан юриб келиб, таққа тўхтади. Обиджон ерга тушди. Раис югуриб бориб уни бағрига босди.

— Балли, паҳлавон, мана буни йигит дейдилар, Саври, қаёқдасан?..

Кўпчилик орасидан Саври хола секин юриб чиқди-да, ўғлининг кўкрагига бошини қўйди. У индамай юм-юм йиғларди. Яна раиснинг овози эшитилди.

— Кўз ёши қилма, э, сингил, ёлғиз отнинг доңғи деб шуни айтадилар-да, мана ёлғизинг шу қишлоқ тарихида биринчи марта пўлат от миниб келди, бу кунни ҳамқишлоқларимиз ҳали узоқ вақтларгача эслаб юрадилар. Шундай эмасми, биродарлар? Мурод ака асос солган деҳқончилигимизда янги давр бошланяпти, буни Обидга ўхшаган фарзандларимиз бошлаб беришяпти, уларнинг ишларига ривож, умрларига барака тилаймиз!..

...Ўша тунда Саври хола мижжа қоқмай чиқди. Эрталаб барвақт Обиджонни уйғотди. Юз-кўзини ювиб, супада ўтирган ўғли олдига дастурхон ёзиб, нон, чой қўйди. Кейин ҳеч қачон ишлатилмайдиган чинни оқ косада лиммо-лим сут олиб келди. Обиджон косага қўл чўзган эди, она уни тўхтатди.

[Давоми 4-бетда].

ОҚ ЧАШМА

[Боши 3-бетда].

— Сабр қил, болам, сенга икки оғиз гапим бор, — деб вазмин гап бошлади Саври ҳола, — менинг гапларимни яхшилаб эшитиб, қулоғингга қуйиб ол.. Мана энди сен ҳам йигит бўлиб чинакамига ишга қўл уряпсан, эл-юрт хизматига отланяпсан. Отанг раҳматлик балоғатингни кўрмади. Ҳам оналик, ҳам оталик сўзим, ҳамиша ҳалол бўл, каттаю кичикка меҳрибон бўл, ўзга ҳаққига зинҳор — базинҳор кўз олайтирма. Шундагина баобрў, яхши одам бўласан. Отиб келаётган тонг ҳаққи, сўзларимни ёдингда сақла!.. Энди мана бу косадан сут ичасан, лекин, аввал унинг тарихини эшит..

БУ КОСА анчайин косалардан эмас. Бу коса отангни узоқ Сибирь сургунида, совуқ саҳрода очин тўқин қолган кунларида, бало-қазолардан асраган. Отангга буни Сибирда бирга бўлган Шароп деган бир ўрис ўртоғи совға қилиб, «Бу коса сенга, бола-чақаларингга битмас-туганмас ризқ-рўз, бахт-саодат келтирсин!» деган экан. Агар омон-эсон юртимга қайтиб бориб уйлансам, умр йўлдошимга ҳадя қиламан, деб ният қилган экан отанг ўшанда. Ниятига эришди, Никоҳ кунимиз шу косадан сув ичиб, бир ёстиққа бош қўйган эдик. Шундан бери уни мен муқаддас бир нарсадай асраб келаман. Уни биз коса эмас, «Оқ чашма, ҳаётимиз чашмаси» деб атардик. Умрининг энг қийин, энг қувончли кунларида шу косадан сут ичарди, таом ерди, отанг раҳматлик.

Ке, болам, шу коса сенга ҳам бахт келтирсин, умринг шу косадаги сутдай оқ, лиммо-лим бўлсин!.. Ма, бир томчи ҳам қолдирмай ич, ўғлим!..

Обиджон онасининг қорамтир, озғин, мулойим чеҳрасига бир зум қотиб тикилиб турди-да, кейин ҳушига келиб оҳиста косани олди.

— Сутингизни оқлайман, онажон!..

Обиджоннинг овози қалтираб кетди. Томоғига бир нарса тиқилгандай бўлди. Кейин титроқ қўллари билан косани лабига босди.

Шу-шу Обиджон уй тўрида, токчанинг алоҳида бўлмасида турадиган оқ чинни косага ўзгача назар, ҳурмат ва эҳтиром билан қарайдиган бўлиб қолди.

Орадан бир ярим йил ўтиб, ҳаёт-мамот жангига отланганда ҳам, урушда ўнг оёғидан ўқ еб, кўкраклари орденга тўлиб қайтганида ҳам ана шу косани она ёлғиз фарзанди лабига тутган эди.

Обиджон донгдор теримчи қиз Қумрихонни севиб қолиб, унга уйланган кечаси ҳам ана шу косадан келин-куёв сув ичишиб, бир-бирига вафодорлик ҳақида қасамёд қилишган эди.

Бригадир бўлиб пахтадан энг юқори ҳосил олганда ҳам, колхозда биринчи бор «ХВС» минганда ҳам, Қумрихон ўғил туғиб берган энг қувончли дақиқаларда ҳам шу коса оиланинг шодлик жомига айланган эди.

Элликинчи йилларнинг охирига бориб колхоз бироз чўкинкираб қолди. Пахта ҳосилдорлиги камайиб кетди. Ана шунда энг илғор бригада бошлиғи, қишлоқ хўжалиги институтини сиртдан битирган Обиджон Муродовни хўжаликка бошлиқ қилиб кўтаришди. Яна колхоз ишлари юришиб кетди. Ана шундай кезларда ҳам Обиджон «сеҳрли коса»дан куч ва мадор олган эди.

Лекин орадан кўп ўтмай Саври буви қазо қилди. У ўлими олдидан ўғли ва келинини ёнига ўтқизиб олиб, васият қилди:

— Ҳеч ким абадий яшамайди бу дунёда. Мени ҳам вақти — соатим етиб келганга ўхшайди. Сизларнинг умрларингиз узоқ бўлсин. Мана бу чинни оқ косани авайлаб асранглар, у сизларга ҳар доим рўшнолик, бахт-саодат келтирсин. Бу менинг кўзим, бу менинг юрагим. У ҳамиша сизларга тўғри йўл кўрсатади...

...ЭШИК ТАҚИЛЛАДИ. Темир кутичасини кўтариб ҳамшира қиз кирди.

— Саломалайкум, қалай, тузукмисиз?

— Раҳмат қизим, бир нав...

— Бугун — эрта туриб кетасиз. Анна Семеновна шундай деяптилар. Гриппнинг оғир формаси билан оғриган экансиз. Ҳали замон ўзлари ҳам келиб қоладилар.

Ҳамшира укол қилиб, дори-дармон ичказиб чиқиб кетди. Обид ака узилиб қолган хаёлини тиклашга ҳаракат қилди. «У ҳамиша сизларга тўғри йўл кўрсатади!».

Ҳа, онаизори янглишмаган экан. Унинг гаплари ҳар гал тўғри чиқарди. Чигит экиш, сув тараш, пахта териш пайтларида раис гоҳ ярим тунда, гоҳ эрталаб уйига қайтарди. Шундай онларда ҳам у чинни оқ косани тўлдириб муздек сув ичиб ором олар, бир зумда чарчоқлари ёзилиб кетгандай, оқ рўмолли онаси бағрига босгандай туюлар эди.

...Энди эса у коса йўқ. Кеча алахсираб, беҳосдан уни синдириб қўйди. Буни эслар экан, Обид ака ётган жойида ўзини беҳузур, бемажол сезди. У кўзини юмиб, мудрай бошлади. Ё дори таъсир қилдими, бироздан сўнг эса ухлаб қолди.

Эшик очилгандай бўлди. Обид ака уйғонди. Унинг боши томон кимдир юриб келарди. Профессормикин?!

— Саломалайкум, ада!

— Ие, Шарофжон, сенмисан, ўғлим...

— Қўзғолманг, қўзғолманг, ойим сўраб юбордилар, ташвишланганларидан бошлари оғриб қолди. Йўқса келмоқчи эдилар.

— Бугун тузукман, барака топгурлар бир кундаёқ анча ўзимга келтириб қўйишди.

— Сизга яхши кўрган таомингиз мошкичири олиб келдим, бироз еб кўринг.

— Балли, ўғлим...

Шароф оқ сурпга ўралган тугунни ечди. Газетага ўроғлик товокни адаси олдига, стол устига олиб келди. Очди.

Шу асно Обид аканинг юраги ҳаприқиб кетди. У ўзига ишонмас эди. Не кўз билан кўрсинки, стол устида кеча синган оқ чинни коса бус-бутун турар эди.

— Тушимми, ўнгимми? Ўғлим, кеча бу коса синган эмасмиди?!

— Ҳа, синган эди. Мени кеча айтган ножўя сўзларим учун кечиринг! Ойимлар бу коса ҳақидаги бор гапни кечаси менга айтиб бердилар. Шундан кейингина бунинг оддий косалардан эмаслигини, оиламиз учун қанчалар азиз эканлигини тушундим... Эрталаб туриб түппа-тўғри шаҳарга тушдим. У ерда эні зўр устани топиб, чегалатдим. Оқ, ялтироқ чега қўйиб берди. Қаранг, ҳеч ҳам сезилмайди. Кейин уйга бориб, шу косада сизга таом олиб келдим.

— Қойилман, ўғлим!.. Ҳозирнинг ўзидаёқ тузалдим, қолдим...

Обид ака ёнига ёнбошлади ва косани қўлига олиб узоқ вақт томоша қилди. Кейин қошиқ билан бир луқма мошкичири олиб, оғзига солди. У бошқа еолмади. У онаизорини эсладими, кўзларида ҳалқа-ҳалқа ёш пайдо бўлди.

Шу пайт эшик очилиб, Анна Семеновна кириб келди.

— О-о-о, жамоат жамку,—у соф ўзбек тилида гапирарди, — қалай, раис ака, тузукмисиз, кайфиятларингиз яхшими?

Обид ака кеча унчалик пайқамаган экан. Профессор камида етмишларга бориб қолган, юзлари серажин, ёқимли мовий кўзларининг қобоқлари салқиган, чеҳрасидан табассум аримайдиган, ёқимтой овозли аёл экан. Лекин юришлари чаққон, зеҳни ўткир эди.

— Раҳмат, профессор, бугун анча яхшиман, — деди Обид ака ўзини тетик тутишга ҳаракат қилиб, — бу менинг ўғлим, уйдан таом келтирибди, марҳамат, келинг, мошкичириҳўрлик қиламиз...

— Ташаккур...

Анна Семеновна овқат турган косага қаради-ю, ток ургандай қотиб қолди. Кейин у оҳиста юриб келиб косани қўлига олди.

— Ё тавба, — деди у шивирлаб таажжубда. Кейин Обид акага деди: — сиздан илтимос, раис, ўғлингиз шу ерда ўтиратурсин, мен ҳозир келаман, тезда келаман...

Профессор тез-тез юриб чиқиб кетди. Обид ака билан Шароф ҳеч нарсага тушунмай бир-бирига қараб қолишди.

Орадан ярим соат ўтар-ўтмас ҳансираб Анна Семеновна қайтиб келди. Унинг қўлида қоғозга ўралган алланарса бор эди. У раис олдига келиб қоғозни ёзди. Унинг ичидан оқ чинни коса олди-да, столда турган коса ёнига қўйди.

— Ё тавба, раис, буни қаранг, бу косаларнинг бир-биридан ҳеч ҳам фарқи йўқ-ку, сиз уни қаердан олгансиз? Улар фақат иккита бўлиши керак...

Чиндан ҳам косалар бир-бирига икки томчи сувдай ўхшаш, эгизак эди. Обид ака ҳам, Шароф ҳам бу ўхшашликдан ҳайратда қолишганди.

— Онамнинг айтишларича, менинг отам ўнинчи йилларда Сибирга сургун қилинган. У ерда бирга бўлган бир рус ошнаси унга шу косани совға қилган. Отам набира кўрсам, унинг исмини қўяман деб юрардилар. Лекин набирасини кўриш у к шига насиб этмади. Барибир отамнинг сўзлари ерда қолмади. Мана шу ўғлимиз туғилганда унга отамнинг дўсти, коса совға қилган рус йигитининг исмини қўйдик. Шароф, Шароф...

Анна Семеновна қичқириб юборди, гандираклаб, кроватга ўтириб қолди. У икки кафти билан юзини беркитиб олиб, тез-тез нафас олар, ҳаддан ташқари ҳаяжонланар эди. Профессор бир оздан сўнг ўзига келиб, ўрнидан турди.

— Ақл бовар қилмайди, одамлар эмас, дунёда нарсалар ҳам бир-бири билан учрашар экан. Михаил Романович Шаров менинг эрим эди. Чор армияси полковнигининг ўғли Михаил оилавий анъана йўлидан бормай, ўзини революцияга бағишлади. Бир неча бор чет элларда бўлди. У махфий агентлик вазифасини ўтаган. Россиядаги революционерлар билан хорижий мамлакатлардаги революционерлар ўртасида алоқачилик қилган. У жуда мард, довюрак одам эди.

Михаил Романович қайси бир йилиям Германияга борган ва Владимир Ильич билан кўришмоқчи бўлган. Аммо Ленинни учрата олмаган. Надежда Константиновна Михаилни меҳмон қилиб, совға тариқасида иккита оқ чинни коса берган. Россияга қайтгач уларнинг бирини Миша туркистонлик Марат деган йигитга ҳадя қилганлигини менга айтиб берган эди... Марат эмасми отангизнинг исми?..

— Марат эмас, Мурод эди...

— Демак, тўғри! Биласизми бу косалар шундай азиз ва муқаддас, шундай мўъжизакорки, уларни авайлаб асрамоқ керак... Ҳар икки косани Шарофга бериб юборинг. Улар абадий бирга бўлишсин. Бизлар ҳам абадий бирга бўламиз. Ахир, қариндош чиқиб қолдик-ку!.. Шундай эмасми?!

— Худди шундай, Анна Семеновна, албатта, бизникида меҳмон бўласиз... Энди мен сизнинг укангизман... Қондош укангизман..

...ОБИД АКА касалхонадан чиққач, Анна Семеновна уларникида меҳмон бўлди. Тонг отгунча яна ажойиб оқ чинни косалар ҳақида гап кетди. Гап орасида антиқа бир фикр чиқиб қолди.

Эртаси куни Анна Семеновна Обид ака билан бирга пойтахтдаги тарих музейи томон йўл олдилар. Улар икки коса тарихини сўзлаб бердилар. Оқ чинни косалар эса музей экспонатлари орасидан муносиб ўрин эгалладилар...

Раҳим УМАРИЙ.

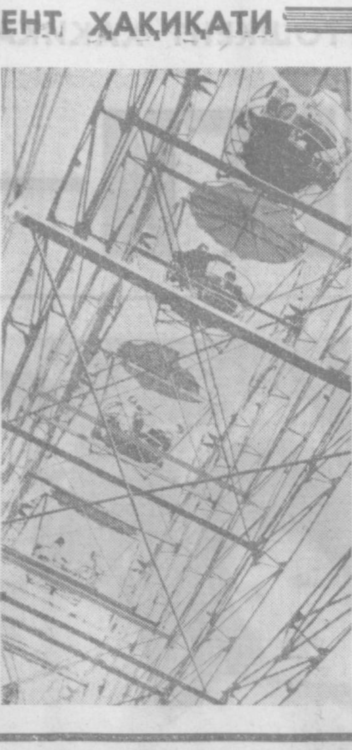

БОҒ ҚУЙИНДА

«Роҳат» маданият ва истироҳат боғи шанба ва якшанба кунлари дам олувчилар билан яна ҳам гавжум бўлиб кетади. Бу ердаги каруселлар ёшлар ихтиёрида. Мовий кўлда сайр қилганлар ором олади. Боғ маъмурияти меҳнаткашларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун зарур бўлган барча шароитларни муҳайё қилмоқда. Суратларда: «Роҳат» маданият ва истироҳат боғида дам олиш пайти.

М. Нуриддинов фотолари.

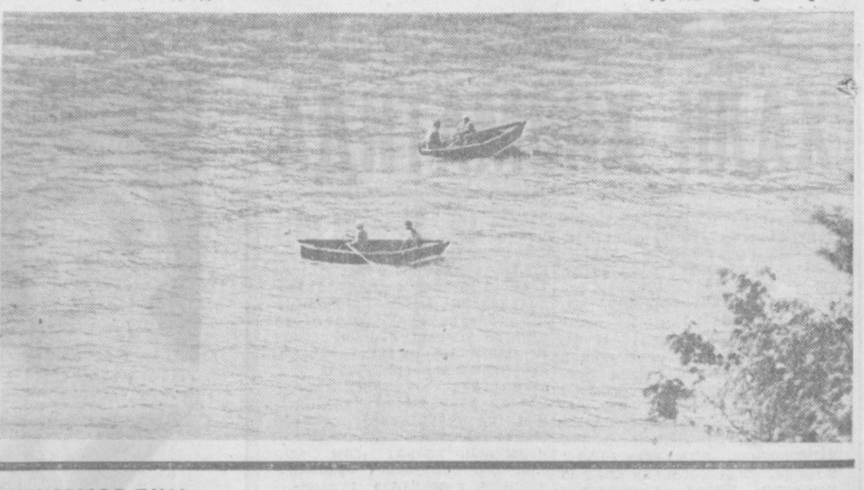

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ЧАНГДАН... ЎҒИТ

Ёш ўзбек олими Шавкат Исломов «топган» кон ярим миллион тонна калий ўғити ишлаб чиқариш қувватига эга. Олим цемент печларидан чиқадиган чанглардан калий ажратиб олиш усулини иқтисодий жиҳатдан ишлаб чиқди.

Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министрлиги республика Фанлар академияси химия институти лабораториясида ўтказилган тажрибани бевосита корхонада давом эттириш тўғрисида қарор чиқарди. Цемент чангидан калий олиш туфайли деҳқонларга ҳам, саноатчиларга ҳам катта ёрдам кўрсатиш мумкин. Калий деҳқончилик учун ҳосилдорлик элементи бўлса, саноатчилар учун эса у гирт зиён келтирувчи бир нарсадир. Чангдаги калий бинокорлик материаллари сифатини анча ёмонлаштирарди. Ҳа демай Қувасой цемент заводи чиқиндидан фойдаланишнинг янги усулини ўзида жорий қилиб, бундан юзлаб минг сўмлик иқтисодий самара олишга киришади.

1851 ЙИЛДА ТУҒИЛГАН КИШИ

Бангладеш Халқ Республикаси Читатагонг округидаги Мохра қишлоғида истиқомат қилаётган Муҳаммад Сидби Аҳмад яқинда 123 ёшга тўлди. У 1851 йилнинг ёзида яъни Ҳиндистонда сипоҳийлар қўзғолонидан 60 йил муқаддам туғилган эди. Қария XIX—XX асрлар давомида содир бўлган кўпгина тарихий воқеаларни худди кечагидек эслайди.

Шифокор олимлар қариянинг ҳаёти билан қизиқиб қолдилар. Чунки ҳозиргача Бангладешда яшаётган кишиларнинг умри ўртача 50 ёшдан ошмайди. М. С. Аҳмад қандай қилиб узоқ умр кўряпти?

Қишлоқ отахони ҳар куни эрта билан маҳаллий бозорга масаллиғлар сотиб олгани йўл олади. Кечқурунлари эса ҳамқишлоқлари унинг хонадонига йиғилишади. Кекса Аҳмад уларга Шарқий Бенгалия бошидан кечирган кўпгина қизиқ воқеаларни сўзлаб беради.

ЎСИМЛИКДАН КЎПРИК

Фил Суяги Қирғоғи республикасида лиан деган ўсимликдан ажойиб бир кўприк қурилди. Бу кўприк Африкадаги мавжуд кўприкларнинг энг узунидир. Ўсимликдан тўқиб қурилган юз метрлик кўприк 50 тоннагача юкни кўтара олади. Мутахассисларнинг ҳисоб-китоби бўйича лиан кўприги яна камида ўн йил маҳаллий аҳолига хизмат қила олади.

ҲУЖУМКОРЛИК САМАРАСИ

Тўп ўйинга кириши билан пахтакорчилар олға ташланишди. Дабдурустдан бўлган кескин ҳужум рақиб ҳимоячиларини шошириб қўйди. Улар шоша-пиша тўпларни майдон чизиғидан ташқарига чиқариб юбориш билан вазиятни юмшатмоқчи бўлишди. Шу тариқа пахтакорчилар дастлабки минутлардаёқ бурчакдан кетма-кет икки марта тўп тепиш ҳуқуқини олдилар. Ниҳоят олтинчи минутда чап қанотдан команда капитани Виктор Варюхин бошлаган навбатдаги ҳужумга Василис Хадзипанагис муваффақиятли якун ясади.

Ҳисоб очилгандан кейин мезбонлар руҳи яна ҳам кўтарилиб кетди. Ҳужумчиларимиз ҳам, ярим ҳимоячиларимиз ҳам дадил ҳаракат қилиб рақиб ҳимоя чизиғини енгил ёриб ўтавердилар. 34-минутда Хадзипанагис тўпни майдон ўртасида қабул қилиб олиб армиячилар дарвозаси томон қушдек елиб кетди. Йўл-йўлакай икки ярим ҳимоячини алдаб ўтиб, энди жарима майдонига яқинлашганида меҳмонлар унга нисбатан қўполлик ишлатишди. Судья дарҳол 25 метрлар чамасидан пахтакорчиларга жарима тўпи тепиш ҳуқуқини берди.

Лекин рўпарадаги «жонли» девор тўп йўлини мутлақо беркитиб қўйган эди. Шунда Ан ҳийла ишлатди. У нарироқда турган Фёдоровга тўпни оёғининг учида секин ошириб берди. Фёдоров эса уни зарб билан дарвозага йўналтирди. Дарвозабон Астаповский бундай комбинацияни кутмаган бўлса керак, ҳатто жойидан ҳам қимирлашга улгуролмади.

Пахтакорчиларнинг навбатдаги ҳужуми ўнг қанотдан бўлди. Тезкор Тўлаган Исоқов тўпни қанот бўйлаб олға олиб ўтиб, дарҳол дарвоза олдида пайдо бўлган Варюхинга аниқ оширди. Капитан зарбидан сўнг ҳисоб 3:0 га етди.

Меҳмонлар дарвозасига кирган тўртинчи тўпда ҳам Исоқовнинг ҳиссаси бор эди. Энди Тўлаганнинг ўзи рақиб жарима майдони томон кириб келаётган эди. Қулай вазият яратиб тўпни энди дарвозага йўналтирмоқчи бўлиб турганда меҳмонлар қўполлик ишлатишди. Судья белгиланган ўн бир метрлик жарима тўпини Михаил Ан дарвозага киритди.

ЦСКА билан «Пахтакор» командалари олий лигада ўзаро 20 марта учрашишган эди. Бу учрашувларнинг ўнтасида армиячилар, тўрттасида пахтакорчилар қўли баланд келган эди. Олтита ўйин дуранг натижа билан тугаганди. Тўплар нисбати ЦСКА фойдасига 40:18 эди.

Кўриниб турибдики, ЦСКА ҳам анойи командалардан эмас. Учрашувнинг иккинчи бўлимида армиячилар қандай қилиб бўлсада, ҳисобни ўзгартириш учун бор кучларини сарф қилдилар. Ҳужумчи Козловский Филатов дарвозасига биринчи тўпни киритди ҳам. Шундан кейин пахтакорчилар бироз сезгир тортиб, ҳимоя чизиғини янада мустаҳкамладилар. Дарвозабон ва ҳимоячилар аниқ ҳаракат қилиб, меҳмонлар уюштираётган ҳужумларни муваффақиятли бартараф этдилар. Айни пайтда командамиз аъзолари қарши ҳужумга ҳам ўтиб турдилар. Ҳужумкор руҳ кучи билан қўлга киритилган йирик ғалаба сақланиб қолди.

Энди «Пахтакор» командаси навбатдаги учрашувни Киевнинг «Динамо» командаси билан ўтказади. «Динамо» футболчилари ўн учинчи турда ўз майдонларида шу кунгача мағлубиятсиз келаётган «Зенит» командасини қабул қилиб, меҳмонлар дарвозасига жавобсиз бешта тўп киритишди. Бошқа командалар учрашуви қуйидагича якунланди: «Арарат» — «Карпати» — 1:1, «Динамо» (М). — «Спартак» — 1:1, «Динамо» Тб. — «Днепр» — 0:0, «Қайрат» — «Торпедо» — 1:1, «Черноморец» — «Заря» — 2:1, «Нистру» — «Шахтёр» — 2:2.

Мамлакат чемпионатида қатнашаётган олий лига командалари 13 турдан сўнг турнир жадвалида қуйидагича жойлашишди:

	У	Ю	Д	М	Т	О
«Динамо» К.	13	7	5	1	20—7	19
«Зенит»	13	5	7	1	14—13	17
«Динамо» М.	13	4	7	2	15—11	15
«Қайрат»	13	4	6	3	23—19	14
«Арарат»	13	5	4	4	15—12	14
«Днепр»	13	4	6	3	12—10	14
«Черноморец»	13	4	6	3	17—18	14
«Пахтакор»	13	4	5	4	19—17	13
«Спартак»	12	3	6	3	8—9	12
«Шахтёр»	13	4	6	4	12—14	12
«Динамо» Тб.	12	3	6	3	9—14	12
«Карпати»	13	2	7	4	10—12	11
ЦСКА	13	3	5	5	18—21	11
Нистру	13	3	4	6	17—21	10
«Торпедо»	13	2	6	5	6—12	10
«Заря»	13	2	4	7	15—20	8

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

КОЛХОЗДА ТИПОВОЙ БОРЧА

Янгийўл районидаги Ленин номли колхозда қад кўтарган янги болалар боғчаси 140 кичкинтойни ўз бағрига олди. Колхоз қишлоқларида ҳозир маданий-маиший объектлар қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Ободонлаштириш ишларига колхоз кўплаб маблағ сарфламоқда. Суратда: янги қурилган болалар боғчасининг ички ва ташқи кўринишлари тасвирланган.

А. Абалян фотолари.

ПАХТАКОРЛАР ХИЗМАТИДА

Шу кунларда санъаткорлар, кино ходимлари пахтакорлар хизматида. Улар далама-дала юриб тушки дам олиш пайтларида ва кечқурунлари пахтакорлар дилларини ҳушнуд қилмоқдалар.

Янгийўл районидаги киномеханиклар бепоён далаларда меҳнат қилмоқдалар. Ҳозир район бўйича 29 та кинsocурилма ва 5 та кўчма кино дала меҳнаткашлари хизматида. Киномеханиклар сеанслар олдидан янги фильмлар ҳақида қисқача суҳбат ўтказадилар.

Ҳозиргача 130 дан ортиқ бадиий фильм, 500 га яқин илмий-омабоп қисқа метражли ва ҳужжатли фильмлар намойиш этилди. Улар шу кунларда райондаги «Ленинизм», Калинин номли, «Коммунизм» колхозлари, Свердлов номли совхозда кинофильмлар кўрсатмоқдалар. Киномеханиклар аҳолига кино хизмати кўрсатишни яхшилаш юзасидан бир қанча тадбирларни амалга оширмоқдалар. Шу туфайли район бўйича киноқурилмалар тармоғи анча кенгайди. Барча кинотеатрларда кенг форматли кино экранлар монтаж қилинган.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00— МОСКВА. 18.00 —ТОШКЕНТ. 18.10 Мультфильм. 18.20 — «Глобус». 18.50 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.10 — «Ахборот». 19.25— **Даурия** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 20.50 — «Ахборот». 21.10 — Концерт. 22.00—«ВАҚТ». 22.30 — ТОШКЕНТ. «Ўзбекистон чорвадори». 22.55 — Ўн минут музика. 23.00 — Ёзувчи ва замон. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00—ТОШКЕНТ. 11.35 — **Қилич ва қалқон** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 16.40 — МОСКВА. 16.45 — Шахмат мактаби. 17.15 —Ёшлар матбуот конференцияси. 18.05 — **Тўрт танкчи ва ит** (бадиий фильмнинг 4-серияси). 19.00 — Янгиликлар. 19.10 — Монголия билан учрашув. 20.05 — Концерт. 20.35 — Ҳужжатли фильм. 20.55 — **Леонардо да Винчи ҳаёти** (бадиий фильмнинг 4-серияси). 22.00 — Сиҳат-саломатлик (Тошкент). 22.30 —Телефильм. 23.40 — Замонавий беш кураш бўйича жаҳон чемпионати. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 —Телефильм. 20.15 — Концерт. 20.45 — Телефильм.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Ерда ҳаёт бўлсин деб —«СПУТНИК», «КУКЧА», ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Кумуш кўл хазинаси — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Қора пайпоқ — «МОСКВА» (10.00, 18.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Фирибгар — «ФЕСТИВАЛЬ».
Ҳур қизлар.. — «КУКЧА».

ЭСКИСИНИНГ ЎРНИГА...

Очиқ спиралли электр плиталар ўз даврини яшаб бўлди. Унинг ўрнини янги, бирмунча мукаммалроғи эгаллади.

«МИЭЛА» УЛАРДАН БИРИДИР

У қандай афзалликларга эга?..

«МИЭЛА»нинг трубали электр иситгичи (ТЭН) тез-тез ёнғин чиқиш хавфи бўлган эски очиқ спиралли электр плита ўрнини муваффақият билан эгаллади.

Температуранинг поғонасиз регулятори иссиқлик даражасини осонлик билан регулировка қилиш имконини беради.

Трубали электр иситгич ва температура регулятори плитанинг хизмат қилиш муддатини сезиларли даражада узайтирди ва тежамлиликни оширди.

«МИЭЛА» фойдаланиш учун қулай ва хавфсиз бўлиб дид билан ишлангандир.

Унинг баҳоси — 9 сўм 50 тийин.

«ИНФОРМЭЛЕКТРО»
«ТЕМПРЕССТОРГРЕКЛАМА».

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ. Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Р. 03553. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри Индекс 64634. А—2535.